

B o t h Béla: A Sztaniszlavszkij-rendszer felhasználásával kapcsolatban szeretnék néhány szót szólni. Ennek a mostani összejövetelnek az előkészítésére az Uttörő Színházban két nappal ezelőtt egy kis vitát rendeztünk. Ezen a vitán is központi kérdéssé a Sztaniszlavszkij-rendszer felhasználását tettük. Sokan szóltak hozzá a kérdéshez. Kiderült, hogy a színészek nagy része érdeklődik és mondanivalója is van ezzel a kérdéssel kapcsolatban.

Sok színész beszélt arról, hogy az ő munkáját mennyivel vitte előre Sztaniszlavszkij módszerének a felhasználása. De elhangzott olyan hozzászólás is, amelynek lényege a következő volt: Sztaniszlavszkij semmi újat nem hozott. Ami az eddigi színészi munkában jól felfedezhető, azt ő összegyűjtötte, rendszerbe foglalta és ez nagyon jó a fiatal színészek számára megtanulni. Alapjában véve egyetlen kell tudnunk: jól játszani. Sztaniszlavszkij rendszere ugyanezt tanítja nekünk és akár vele, akár rajta kívül erre kell törekednünk.

Ez bizonyos pontig érinti azt, amit Major elvtárs már említett. Én úgy látom, hogy két szélsőséggel, két veszéllyel állunk szemben. Az egyik az, amit Peti elvtárs fejtett ki a Szövetség konferenciáján és aminek nemcsak azért volt olyan nagy sikere, mert ő a maga vonzó előadómódján adta azt elő, hanem azért is, mert nagyon az éleveníre talált a dolognak. Egyszerű, közérthető megfogalmazását adta annak, az érzésnek, amely színészeink nagy részében jelen van. Ez az, hogy sokat hallanak Sztaniszlavszkij rendszeréről, de nem értik elég világosan. Nagyon nagy ködösítés folyt ezzel kapcsolatban, sok a műszó, sok a körülírás, nem elég közérthető nyelven közölték és közöltük a színészekkel, mi az, amit Sztaniszlavszkij-től tanulni kell.

Az egyik veszély az, hogy misztifikáljuk Sztaniszlavszkijt, hogy az olyan körülményesen, olyan magasröptű nyelven beszélünk róla, hogy a színész előtt ez úgy tűnik fel, hogy mindez valami közönyös ember számára elérhetetlen dolog.

A másik veszély az, amire az előbb említett hozzászólás mutatott rá, az a felfogás, amely Sztaniszlavszkijt le akarja becsülni, amely azt mondja, hogy jól kell játszani, amely nem látja, hogy mi minden újat is kaptunk Sztaniszlavszkijban azon kívül, hogy színjátszásunk eddigi tapasztalatai is össze vannak gyűjtve benne. Azt hiszem, az a javaslat, amely Ladényi elvtárs referátumában elhangzott - hogy t.i. hónapról hónapra minden színházban alaposan beszéljük meg Sztaniszlavszkij könyvének egy fontos fejezetét és az abból tanultakat alkalmazzuk az előkészület alatt álló darabokban - segíteni fog a bajokon és segíteni fog abban, hogy ezzel a két veszéllyel szemben felvegyük a harcot. /Taps./